

महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव
उन्मूलन सम्बन्धी महासन्धि
जानकारी मूलक पुस्तिका

**Convention on the Elimination of All Forms
of Discrimination Against Women
Informative Booklet in Nepali**

**Indigenous Nationalities Women Youth Network
(INWYN)**

Patan, Lalitpur, Nepal

Tel: +977 01 5540078

Email: inwyn.nepal@gmail.com

<https://inwynnepal.wordpress.com/>

IFAD
INTERNATIONAL
FUND FOR
AGRICULTURAL
DEVELOPMENT

महिला विरुद्ध हुने सबै
प्रकारका भेदभाव उन्मूलन
सम्बन्धी महासन्धि
(CEDAW)

सन्दर्भ सामग्री

प्रकाशक

आदिवासी जनजाति महिला युवा संजाल
२०७६

महिला विरुद्ध हलन सम्बन्धी महासन्धि (CEDAW)

महासभाद्वारा १८ डिसेम्बर १९७९ मा नं ३४/१८० को प्रस्ताव पारित भई हस्ताक्षर अनुमोदन तथा सम्मिलनको लागि खुला गरि एको

लागु भएको मिति :- २७ (१) अनुसार, ३ सेप्टेम्बर, १९८१

यस महासन्धिको पक्ष राष्ट्रहरु:

संयुक्त राष्ट्र संघको बडापत्रले आधारभूत मानव अधिकारहरुमा, मानवीय मूल्य तथा मर्यादामा र पुरुष एवं महिलाको समान अधिकारमा आफ्नो आस्था पुनः पुष्टि गरेको कुरालाई ध्यानमा राख्दै, मानव अधिकार सम्बन्धी विश्वव्यापी घोषणाले भेदभाव सम्बन्धी अमान्यताको सिद्धान्तलाई पुष्टि गरेको तथा सम्पूर्ण मानव स्वतन्त्र रुपमा एवं समान हक र मर्यादामा जन्मेका हुन्छन् तथा प्रत्येकलाई त्यसमा उल्लेखित हकहरु तथा स्वतन्त्रताहरु लिइएको आधारमा हुने भेदभाव लगायत कुनैपनि प्रकारको भेदभाव विना उपभोग गर्न पाउनु पर्छ भन्ने कुराहरुलाई ध्यानमा राख्दै, मानव अधिकार सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धिको पक्षराष्ट्रहरुमा सबै पुरुष र महिलालाई सबै आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक, नागरिक एवं राजनैतिक अधिकारहरु समान रुपले उपभोग गर्न पाउने अधिकार उपलब्ध गराउने दायित्व छ भन्ने कुरालाई ध्यानमा राख्दै, संयुक्त राष्ट्रसंघ तथा विशिष्टकृत संस्थाहरुको तत्वावधानमा पुरुष महिलाबीच समान अधिकारको प्रवर्धन गर्न बनेका विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धिहरुलाई विचार गर्दै, संयुक्त राष्ट्रसंघ तथा विशिष्टकृत संस्थाहरुले पुरुष तथा महिलाबीच समान अधिकार

को सम्बन्धमा पारित गरेका प्रस्तावहरु, घोषणापत्रहरु तथा सिफारिसहरुलाई समेत अवगत गर्दै,

यस्ता विभिन्न लिखतहरुको बावजूद पनि महिला विरुद्ध व्यापक भेदभाव अझै विद्यमान रहेको कुरालाई ध्यान दिँदै, महिला विरुद्ध हुने भेदभावले अधिकारको समानता सम्बन्धी सिद्धान्तमा एवं मानव मर्यादा प्रतिका आदरभावमा खलल पार्दछ, महिलाले पुरुषसंग समानताको आधारमा आफ्नो मुलुकको राजनैतिक, सामाजिक, आर्थिक तथा साँस्कृतिक जीवनमा सहभागी हुने स्थितिमा व्यवधान उत्पन्न गर्दछ, समाज तथा परिवारको समुन्नति तथा विकासमा अवरोध ल्याउँछ, एवं आफ्नो मुलुकको तथा मानवताको सेवाको लागि महिलाको क्षमताको पूर्ण विकासलाई अवरुद्ध पार्दछ भन्ने कुराहरुलाई पुनः स्मरण गर्दै,

गरीबीको अवस्थाले महिलालाई भोजन, स्वास्थ्य, शिक्षा, तालिम र रोजगारीका अन्य अवसरहरु प्राप्त गर्न तथा अन्य आवश्यकताहरु पूरा गर्नमा बाधा हुन्छ भन्ने कुरामा ध्यान केन्द्रित गर्दै,

समानता तथा न्यायमा आधारित अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक व्यवस्थाको स्थापनाबाट पुरुष तथा महिलाबीच समानताको अभिवृद्धिमा महत्वपूर्ण योगदान पुग्दछ भन्ने कुरामा निश्चित हुँदै,

रंगभेद, सबै प्रकारका वर्णभेदहरु, उपनिवेशवाद, नव-उपनिवेशवाद, अतिक्रमण, वैदेशिक कब्जा तथा आधिपत्य र राष्ट्रको आन्तरिक मामिलामा हस्तक्षेप समेत सबै कुराको उन्मूलन गर्नु पुरुष तथा महिलाको अधिकार उपभोगका लागि आवश्यक छ भन्ने कुरामा जोड दिँदै,

अन्तर्राष्ट्रिय शान्ति तथा सुरक्षाको सुदृढिकरण, अन्तर्राष्ट्रिय तनावमा सिथिलता, सामाजिक तथा आर्थिक प्रणाली जस्तै

भएपनि राष्ट्रहरुका बीच आपसी सहयोग, सबै प्रकारका तथा सम्पूर्ण निशस्त्रीकरण खास गरेर कडा एवं प्रभावकारी अन्तरिष्ट्रिय नियन्त्रण अन्तर्गत आणविक निशस्त्रीकरण, राष्ट्रहरु बीचको सम्बन्ध न्यायपूर्ण, समानता तथा आपसी हितको आधारमा हुनु पर्ने सिद्धान्तको समर्थनमा वैदेशिक वा औपनिवेशिक आधिपत्यमा रहेका वा विदेशी कब्जामा रहेका जनताहरुको आत्म-निर्णय तथा स्वतन्त्रताको अधिकार प्राप्तिका साथसाथै राष्ट्रिय सार्वभौमिकताको एवं क्षेत्रीय अखण्डता समेतबाट सामाजिक उन्नति तथा विकासको सम्बर्द्धन हुन्छ र त्यसको परिणामले पुरुष तथा महिलाबीच पूर्ण समानता प्राप्तमा योगदान गर्दछ, भन्ने कुरालाई जोड दिँदै,

मुलुकको पूर्ण तथा सर्वाङ्गीण विकासमा, विश्वको हित एवं शान्ति प्राप्तमा महिलाको पुरुषसंग प्रत्येक क्षेत्रमा बराबरको आधारमा अधिकतम सहभागिता आवश्यक छ भन्ने कुरामा निश्चित हुँदै,

परिवारको हित तथा समाजको उत्थानमा महिलाबाट हुने ठूलो योगदानलाई अहिलेसम्म यस्तो मान्यता प्राप्त भैनसकेको भएता पनि मातृत्वको सामाजिक महत्व तथा परिवारको सन्दर्भमा बालबालिकाको पालन पोषणमा आमाबाबु दुवैको भूमिकालाई बुझी, महिलाको सन्तान उत्पादन गर्ने विशेषतालाई भेदभावको आधार बनाइनु हुँदैन भन्ने कुरालाई हृदयंगम गरी, बालबालिकाको पालन-पोषणको जिम्मेवारीमा पुरुष र महिला लगायत सम्पूर्ण समाज पनि भागिदार बन्नु पर्दछ भन्ने कुरालाई महशुस गर्दै,

पुरुष तथा महिलाको बीचमा पूर्ण समानता प्राप्तिको लागि समाजमा तथा परिवारमा पुरुषको भूमिका तथा महिलाको भूमिका सम्बन्धी परम्परागत सोचाईमा परिवर्तन गर्नु पर्ने आवश्यकतालाई महशुस गर्दै,

महिला विरुद्धको भेदभाव उन्मूलन सम्बन्धी घोषणामा उल्लेखित

सिद्धान्तहरूको कार्यान्वयन गर्न तथा त्यस प्रयोजनको लागि सबै प्रकार र प्रकृतिको यस्तो भेदभावलाई निर्मूल गर्न आवश्यक पर्ने उपायहरू अपनाउन संकल्प गर्दै निम्नलिखित कुरामा सहमत हुन्छन् -

धारा - १

यस महासन्धिको प्रयोजनको लागि महिला विरुद्ध भेदभाव भन्नाले महिलाले राजनैतिक, आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक, नागरिक वा अरु कुनै विषय सम्बन्धी मानव अधिकार तथा स्वतन्त्रतालाई, आफ्नो वैवाहिक स्थिति जे जस्तो रहेको भएता पनि, पुरुष र महिलाको समानताको आधारमा उपभोग गर्नमाप्रयोग गर्नमा व्यवधान पार्ने वा त्यसको मान्यतालाई नै क्षति वा शुन्यकरण पार्ने उद्देश्य भएको, लिङ्गको आधारमा हुने कुनै पनि भेदभाव वा बहिष्कार वा प्रतिबन्ध सम्भन्नु पर्दछ ।

धारा - २

पक्षराष्ट्रहरू महिला विरुद्ध गरिने सबै भेदभावको भर्त्सना गर्दछन् । महिला विरुद्ध गरिने सबै भेदभावलाई उन्मूलन पार्ने नीति उपयुक्त तरिकाबाट अविलम्ब अपनाउन मन्जुर गर्दछन् तथा यसको लागि देहायका काम गर्न कबूल गर्दछन् :

(क) महिला र पुरुषमा समानताको सिद्धान्तलाई आफ्नो देशको संविधान वा अन्य उपयुक्त कानूनमा पहिले नै समावेश गरी नसकिएको भए त्यसलाई समावेश गर्ने तथा यस सिद्धान्तलाई कानून वा अन्य माध्यमबाट ब्यवहारिक रूपमा साकार पार्ने,

(ख) महिला विरुद्धका सम्पूर्ण भेदभावलाई प्रतिबन्ध लगाउन व्यवस्थापकीय तथा अन्य उपायहरू अपनाउने तथा आवश्यक भएमा दण्ड सजायको समेत व्यवस्था गर्ने,

(ग) पुरुषहरु सरह समान आधारमा महिला अधिकारहरुको कानूनी संरक्षणको व्यवस्था तथा महिला विरुद्ध कुनै पक्ष न्यायाधिकरण र अन्य सार्वजनिक निकायहरु मार्फत प्रभावकारी रूपमा संरक्षण सुनिश्चित गर्ने,

(घ) महिला विरुद्ध हुने कुनै पनि कार्य वा व्यवहारमा सरिक नभई अलग रहने र सार्वजनिक अधिकारीहरु तथा संस्थाहरुले यी दायित्व अनुरूप काम गर्नेछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने,

(ङ) कुनै पनि व्यक्ति, संस्था वा उद्योगबाट महिला विरुद्ध हुने भेदभावलाई उन्मूलन गर्न आवश्यक सम्पूर्ण उपायहरु अवलम्बन गर्ने,

(च) महिला विरुद्ध भेदभाव गराउने प्रचलित कुनै पनि नियम कानून, परम्परा तथा प्रचलनहरुलाई सुधार गर्ने वा हटाउने गरी कानून बनाउने लगायत आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण उपायहरु अवलम्बन गर्ने,

(छ) महिला विरुद्ध भेदभाव गराउने सम्पूर्ण राष्ट्रिय दण्ड व्यवस्थाहरु खारेज गर्ने ।

धारा - ३

पक्षराष्ट्रहरुले महिलाको पूर्ण विकास तथा प्रवर्द्धन सुनिश्चित गरी पुरुष सरह समानताको आधारमा मानव अधिकार तथा मौलिक स्वतन्त्रताको प्रयोग तथा उपभोगलाई प्रत्याभूति दिलाउनको लागि सबै सम्बद्ध क्षेत्र खास गरेर राजनैतिक, सामाजिक, आर्थिक एवं साँस्कृतिक क्षेत्रमा कानूनी व्यवस्था लगायतका सम्पूर्ण उपयुक्त कदमहरु चाल्नेछन् ।

धारा - ४

१. पक्षराष्ट्रहरूले पुरुष तथा महिलाबीच वास्तविक समानता द्रुततर गतिमा कायम गराउन कुनै अस्थायी विशेष उपायहरू अपनाएका रहेछन् भने त्यस्ता उपायहरूलाई यस महासन्धिमा परिभाषित गरिए बमोजिमको भेदभावपूर्ण व्यवहार भएको मानिने छैन, तर त्यसको परिणामस्वरूप यस्ता उपायहरू कुनै पनि हालतमा असमान वा भिन्न स्तरलाई कायमै राख्न दिने प्रकारको हुनसक्ने छैन । अवसर र व्यवहारमा समानताको उद्देश्य प्राप्त भए पछि यी उपायहरूलाई अन्त्य गरिनु पर्नेछ ।

२. पक्षराष्ट्रहरूबाट मातृत्व संरक्षणको लागि यस महासन्धिमा व्यवस्था गरिएका उपायहरू लगायत अन्य विशेष उपायहरू अपनाइएको कुरालाई भेदभावपूर्ण कार्य भएको मानिने छैन

धारा - ५

पक्षराष्ट्रहरूले देहायका प्रयोजनका लागि चाहिने सम्पूर्ण उपयुक्त कदमहरू चाल्नेछन्:-

(क) पुरुष तथा महिला सम्बन्धी पुरातन भूमिकामा आधारित वा कुनै खास लिङ्गको महत्ताभाष वा लघुताभाषमा आधारित दूरग्राहको तथा परम्परागत एवं अन्य प्रकारका प्रचलनहरूलाई उन्मूलन गर्ने उद्देश्य प्राप्तिका लागि पुरुष तथा महिलामा रहेको स्वाभाविक प्रकृतिको सामाजिक तथा साँस्कृतिक आचरण पद्धतिलाई बदल्ने,

(ख) बालबालिकाको हितलाई जुनसुकै हालतमा पनि सर्वोपरी ध्यान दिइनेछ भन्ने कुरालाई मध्यनजर राख्दै मातृत्व भनेको एक सामाजिक कार्य हो भन्ने कुरालाई राम्रोसंग बुझाउने तथा आफ्ना बालबालिकाको पालन पोषण एवं विकासमा पुरुष तथा महिलाको समान जिम्मेवारी रहेको हुन्छ भन्ने कुरा पारिवारिक शिक्षामा पर्दछ,

भन्ने कुरालाई सुनिश्चित गर्ने,

धारा - ६

पक्षराष्ट्रहरूले महिलाको किनबेच तथा महिलाको बेश्यावृत्तिको शोषण लगायत सबै प्रकारका कार्यलाई दमन गर्ने कानून बनाउन सबै आवश्यक कदमहरू चाल्नेछन् ।

धारा - ७

पक्षराष्ट्रहरूले मुलुकको राजनैतिक तथा सार्वजनिक जीवनमा महिला विरुद्धको भेदभाव उन्मूलन गर्न तथा खासगरी बराबरीको आधारमा पुरुष सरह महिलालाई देहायका अधिकारहरू उपलब्ध गराउन आवश्यक कदमहरू चाल्नेछन:-

(क) सबै निर्वाचनहरू तथा जनमत सँग्रहहरूमा मत दिने अधिकार तथा सार्वजनिक रूपमा निर्वाचित हुने संस्थाहरूमा निर्वाचनको लागि योग्य हुने अधिकार,

(ख) सरकारी नीति निर्माणमा तथा त्यसको कार्यान्वयनमा सरिक हुने तथा सार्वजनिक पद धारण गर्न सबै सरकारी तहहरूमा हुने सार्वजनिक क्रियाकलाप सम्पादन गर्ने अधिकार,

(ग) मुलुकको सार्वजनिक तथा राजनैतिक जीवनसँग सम्बन्धित गैर सरकारी संस्था तथा संगठनहरूमा भाग लिन पाउने अधिकार ।

धारा - ८

पक्षराष्ट्रहरूले महिलालाई पुरुष सरह समान आधारमा तथा विना कुनै भेदभाव अन्तर्राष्ट्रिय तहमा सरकारको प्रतिनिधित्व गर्न पाउने अवसर तथा अन्तर्राष्ट्रिय संगठनहरूको कार्यमा भाग लिन पाउने अवसर सुनिश्चित गर्न सबै उपयुक्त कदमहरू चाल्नेछन ।

धारा - ९

१. पक्षराष्ट्रहरूले महिलालाई पुरुष सरह राष्ट्रियता प्राप्त गर्ने, परिवर्तन गर्ने वा धारण गर्ने समान अधिकार प्रदान गर्नेछन् । तिनीहरूले खास गरेर विदेशीसंग विवाह गरेको कारणबाट वा विवाहित अवस्थामा पतिले राष्ट्रियता परिवर्तन गरेको कारणबाट पत्नीको राष्ट्रियता स्वतः परिवर्तन नहुने गरी निजलाई राज्यविहीन नतुल्याईने वा पतिको राष्ट्रियता ग्रहण गर्न बाध्य हुनु नपर्ने व्यवस्था सुनिश्चित गर्नेछन् ।

२. पक्षराष्ट्रहरूले बालबालिकाको राष्ट्रियताको सम्बन्धमा महिलालाई पुरुष सरहको समान अधिकार प्रदान गर्नेछन् । धारा - १०

पक्षराष्ट्रहरूले महिलालाई शिक्षाको क्षेत्रमा पुरुष सरह समान अधिकार प्राप्तिका व्यवस्था सुनिश्चित गर्नकोलागि महिला विरुद्ध हुने भेदभाव उन्मूलन गर्न सबै आवश्यक कदमहरू चाल्नेछन् र महिला र पुरुषको समानताको आधारमा खास गरेर देहायका कुरा हरु सम्बन्धी व्यवस्था सुनिश्चित गर्नेछन्:-

(क) ग्रामिण तथा शहरी क्षेत्रमा अवस्थित सबै प्रकारका शिक्षण अध्ययन गर्न र उपाधि हासिल गर्न पाउनको लागि जीविकाको तथा व्यवसायको जानकारी पाउने समान अवसरको व्यवस्था, यस प्रकारको समानता पूर्व विद्यालय शिक्षा, साधारण शिक्षा, प्राविधिक शिक्षा, पेशागत शिक्षा तथा उच्च प्राविधिक शिक्षा एवं सबै प्रकारको व्यवसायिक प्रशिक्षणको सम्बन्धमा उपलब्ध हुने कुरा सुनिश्चित गरिनेछ,

(ख) एउटै पाठ्यक्रम, एउटै परीक्षा, एकै स्तरको योग्यताप्राप्त शिक्षक तथा उस्तै प्रकारको विद्यालय भवन तथा उपकरणमा

शिक्षा पाउने अवसरको व्यवस्था,

(ग) सबै प्रकारका तथा तहको शिक्षामा देखापर्ने गरेको पुरुष तथा महिलाको भूमिका नै फरक छ भनी पुरातनवादी धारणालाई उन्मूलन गर्न तथा यस लक्ष्य प्राप्तिका लागि सहायक हुने सह-शिक्षा तथा अन्य प्रकारका शिक्षण विधिलाई प्रोत्साहित दिने, र खास गरेर पाठ्यपुस्तकहरु तथा विद्यालय कार्यक्रमहरुमा परिवर्तन गर्ने एवं सोही बमोजिमको शिक्षण विधि अपनाउने,

(घ) छात्रवृत्ति तथा अन्य प्रकारका अध्ययन अनुदान सम्बन्धी फाइदा प्राप्त गर्नका लागि समान अवसर उपलब्ध गराउने,

(ङ) प्रौढ शिक्षा तथा कार्यगत साक्षरता कार्यक्रम लगायतका स्थायी शिक्षण कार्यक्रमहरुमा खास गरेर पुरुष तथा महिलाका बीचमा रहेको शैक्षिक अन्तरलाई जतिसक्दो चाँडो कम गर्ने लक्ष्य रहेका कार्यक्रममा सरिक हुन समान अवसर दिलाउने,

(च) पढाई छाड्ने छात्राहरुको संख्यालाई घटाउने तथा अपरि पक्वतावश विद्यालय छाडेका बालिकाहरु तथा महिलाहरुको निमित्त शैक्षिक कार्यक्रमहरुको आयोजना गर्ने,

(छ) खेलकूद तथा शारिरिक शिक्षामा सक्रिय रुपमा भाग लिन पाउने समान अवसर प्रदान गर्ने,

(ज) परिवार नियोजन सम्बन्धी सूचना एवं सल्लाह लगायतका परिवारको स्वास्थ्य तथा समृद्धि सुनिश्चित गर्न सहायक हुने शैक्षिक जानकारी दिलाउने ।

धारा - ११

१. पक्षराष्ट्रहरुले रोजगारीको क्षेत्रमा महिलालाई पुरुष सरह समानताको आधारमा समान हक सुनिश्चित गराउनको

लागि महिला विरुद्धको सबै प्रकारको भेदभाव उन्मूलन गर्न सबै आवश्यक कदम चाल्नेछन् र खास गरेर देहायका अधिकारहरुको प्राप्ति सुनिश्चित गर्नेछन्:-

(क) समस्त मानवजातिको अविच्छेद अधिकारको रुपमा काम गर्ने अधिकार,

(ख) रोजगारीमा नियुक्तिको लागि छनौट गरिंदा समान प्रक्रिया प्रयोग गरिने लगायत रोजगारीको समान अवसरको अधिकार,

(ग) स्वतन्त्र रुपमा पेशा तथा रोजगारी चयन गर्न पाउने अधिकार, बढुवा हुन पाउने, सेवाको सुरक्षा पाउने तथा सेवाका तमाम शर्तहरु एवं फाइदाहरु उपभोग गर्नपाउने अधिकार र सिकने सुविधा लगायत व्यवसायिक तालीम तथा पुनः तालीम पाउने, उच्च व्यवसायिक तालीम तथा समय समयमा तालीम पाउने अधिकार,

(घ) समान सुविधा सहितको समान पारिश्रमिक पाउने अधिकार, समान मूल्यको कामकोलागि समान व्यवहार पाउने अधिकार तथा कामको गुणात्मक मूल्यांकन हुँदा समान व्यवहार पाउने अधिकार,

(ङ) सामाजिक सुरक्षाको अधिकार, खास गरेर निवृत्त भएकोमा, बेरोजगारीमा, विरामी परेकोमा, अशक्त भएकोमा तथा वृद्धावस्थामा र काम गर्न अन्य तवरबाट अशक्त भएको अवस्थामा समेत सामाजिक सुरक्षा पाउने अधिकार एवं पूरा तलव सहित विदा लिन पाउने अधिकार,

(च) प्रजनन पद्धतिको बचाउ नहुने गरी स्वास्थ्यको संरक्षण पाउने अधिकार एवं कार्यरत अवस्थामा सुरक्षाको अधिकार ।

२. विवाह वा मातृत्वको आधारमा महिला विरुद्ध हुने भेदभाव रोक्न तथा तिनीहरूको काम गर्ने अधिकारलाई सक्षमताका साथ उपलब्ध गराउन पक्षराष्ट्रहरूले देहायका कुरामा उपयुक्त कदम चाल्नेछन्:-

(क) लगाइएका नियन्त्रण व्यवस्थाको अधीनमा रही गर्भवती वा प्रसूति विदाको आधारमा पदच्युत गर्न नपाउने तथा अन्य अवस्थामा पदच्युत गर्दा पनि वैवाहिक स्थितिको आधारमा भेदभाव गर्न नपाउने गरी प्रतिबन्ध लगाउने,

(ख) नोकरीबाट वा वरिष्ठताक्रमबाट वा सामाजिक भत्ताबाट बञ्चित हुनु नपर्नेगरी पूरा तलव सहितको प्रसूती विदा वा सोही सरहको सामाजिक फाइदाहरू पाउने व्यवस्था प्रारम्भ गर्ने,

(ग) बाबु आमाहरूलाई आफ्नो कार्यगत जिम्मेवारीका साथसाथै पारिवारिक दायित्व पनि निर्वाह गर्नसक्ने तथा सार्वजनिक जीवनमा सरिक हुन सक्ने तुल्याउन, खास गरेर, आवश्यक सहायक सामाजिक सेवाहरूको व्यवस्थालाई प्रोत्साहन दिने,

(घ) गर्भवती महिलालाई हानिकारक हुने भनी प्रमाणित भएका काममा लगाउन नपाउने गरी विशेष संरक्षण प्रदान गर्ने ।

३. यस धारामा वर्णन गरिएका कुराहरूसँग सम्बन्धित संरक्षणत्मक कानूनी व्यवस्थाहरूलाई तत्काल प्रचलित वैज्ञानिक तथा प्राविधिक ज्ञानका आधारमा समय समयमा पुनरावलोकन गरिनेछ र आवश्यकता अनुसार परिवर्तन, खारेज वा विस्तृत गरिनेछ ।

१. पक्षराष्ट्रहरूले महिलालाई परिवार नियोजनसँग सम्बन्धित कुराहरू लगायत स्वास्थ्य स्याहार सेवा सम्बन्धी कुरा पुरुष सरह समानताको आधारमा उपलब्ध गराउन स्वास्थ्य क्षेत्रमा महिला विरुद्ध हुने भेदभाव उन्मूलन गर्नको लागि सबै उपयुक्त कदमहरू

चाल्नेछन् ।

२. यस धाराको प्रकरण १ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि पक्षराष्ट्रहरूले महिलालाई गर्भधारणको समयमा, प्रसूतिको समयमा तथा सुत्केरी भैसके पछिको अवधिका सम्बन्धमा चाँहिदो सेवाहरु, एवं गर्भवती समय तथा स्तनपानको समयमा पर्याप्त पोषण उपलब्ध गराउनका साथै आवश्यकतानुसार निःशुल्क सेवा समेतको आवश्यक व्यवस्था गर्नेछन् ।

धारा - १३

पक्षराष्ट्रहरूले महिलालाई पुरुष सरह समानताको आधारमा समान प्रकारका अधिकारहरु, खास गरेर देहायका अधिकारहरु उपलब्ध गराउनको लागि आर्थिक तथा सामाजिक जीवनको अन्य क्षेत्रहरुमा महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलनकोलागि सबै उपयुक्त कदमहरु चाल्नेछन् :-

- (क) पारिवारिक लाभ भोग्न पाउने अधिकार,
- (ख) बैंक कर्जा पाउने, बन्धकी राख्ने तथा अन्य प्रकारका आर्थिक ऋण प्राप्त गर्न पाउने अधिकार,
- (ग) खेलकूदमा, मनोरन्जनका गतिविधिमा तथा साँस्कृतिक जीवनका समस्त पक्षहरुमा सहभागी हुन पाउने अधिकार ।

१. पक्षराष्ट्रहरूले गाउँले महिलाले भोगिरहेका खास समस्याहरु तथा ती गाउँले महिलाले परिवारको आर्थिक उन्नतिमा तथा बिना मूल्यमा गरिएका आर्थिक योगदान लगायत आर्थिक व्यवस्थामा तिनीहरूले खेलेको महत्वपूर्ण भूमिका प्रति ध्यान दिनेछन् र यस महासन्धिको व्यवस्थाहरु ती ग्रामीण क्षेत्रका महिलामा लागू गरि उन सबै उपयुक्त कदमहरु चाल्ने छन् ।

२. पक्षराष्ट्रहरूले ग्रामीण क्षेत्रका महिलाले पुरुष सरह समानताको आधारमा ग्रामीण विकासमा सहभागी हुन पाउन् र त्यसबाट पाउने फाईदा भोग्न पाउन् भन्ने कुरा यकिन गर्नकोलागि ग्रामीण क्षेत्रका महिला विरुद्ध हुने भेदभावलाई उन्मूलन गर्न सबै प्रकारका कदमहरू चाल्नेछन् र खास गरेर त्यस्ता महिलालाई देहायका अधिकार उपलब्ध गराउनेछन्:-

(क) विकास योजनाको विस्तृतिकरण तथा कार्यान्वयनका सबै तहमा भाग लिन पाउने,

(ख) परिवार नियोजनका सूचना, सल्लाह र सेवा लगायत पर्याप्त स्वास्थ्य स्याहार सुविधा पाउने,

(ग) सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट प्रत्यक्ष लाभ प्राप्त गर्ने,

(घ) कार्यगत साक्षरता लगायत सबै प्रकारका औपचारिक तथा अनौपचारिक तालीम र शिक्षा प्राप्त गर्ने एवं अन्य कुराका अतिरिक्त उनीहरूको प्राविधिक क्षमता वृद्धि गराउनको लागि सबै सामुदायिक तथा विस्तार सेवाहरूबाट फाइदा प्राप्त गर्ने,

(ङ) रोजगारी तथा आत्म-रोजगारीद्वारा आर्थिक अवसरहरूमा समान पहुँचकोलागि स्वावलम्बन समूहहरू तथा साभा संस्थाहरू संगठन गर्न पाउने,

(च) समस्त सामुदायिक कृयाकलापहरूमा भाग लिन,

(छ) कृषि कर्जा तथा ऋण, बजार सुविधा, उपयुक्त प्रविधि प्राप्त गर्न सक्ने तथा भूमि सम्बन्धी र कृषि सुधार एवं जग्गा जमीन पुनर्व्यवस्था योजना सम्बन्धमा समान प्रकारको व्यवहार पाउने,

(ज) जीवनयापनका उपयुक्त अवस्थाहरू खास गरेर आवास,

सरसफाई, विद्युत तथा खानेपानीको व्यवस्था, यातायात तथा संचार सम्बन्धी व्यवस्थाहरू उपभोग गर्न पाउने ।

१. पक्षराष्ट्रहरूले कानूनको दृष्टिमा महिलालाई पुरुष सरहको समानता प्रदान गर्नेछन् ।

२. पक्षराष्ट्रहरूले महिलालाई देवानी मामिलामा पुरुष सरहको कानूनी क्षमता प्रदान गर्नेछन् र त्यस्तो क्षमता उपभोग गर्न पाउने समान अवसर प्रदान गर्नेछन् । खास गरेर तिनीहरूले महिलालाई सम्पन्न गर्न पाउने तथा सम्पन्न गर्न पाउने तथा सम्पत्ति सन्चालन गर्न पाउने समान अधिकार प्रदान गरी अदालत तथा न्यायाधिकरण समक्ष हुने कार्यविधिका सबै अवस्थामा समान व्यवहार गर्नेछन् ।

३. महिलाको कानूनी क्षमतालाई नियन्त्रण गर्ने किसिमका कानूनी मान्यता प्राप्त कुनै पनि किसिमका करार तथा तमाम निजी लिखतहरू बदर हुनेछन् तथा गैरकानूनी मानिनेछन् भन्ने कुरा पक्षराष्ट्रहरूले मन्जुर गर्दछन् ।

४. व्यक्तिको घुमफिर गर्न पाउने अधिकार तथा आफ्नो वासस्थान एवं निवास छान्न पाउने स्वतन्त्रता सम्बन्धी कानूनमा पुरुष तथा महिलालाई समान अधिकार प्रदान गर्न पक्षराष्ट्रहरू मन्जुर गर्दछन् ।

धारा - १६

१. पक्षराष्ट्रहरूले विवाह तथा पारिवारिक सम्बन्ध बारेको कुराहरूमा महिला विरुद्धको भेदभाव उन्मूलन गर्न सबै उपयुक्त कदमहरू चाल्नेछन् तथा खास गरेर देहायका व्यवस्था पुरुष तथा महिलालाई समानताको आधारमा लागू गराउनेछन्:-

- (क) विवाह गर्ने समान अधिकार हुने,
- (ख) आफ्नो जीवनसाथी स्वतन्त्र रूपले छान्न पाउने तथा उनीहरुको स्वतन्त्र र पूर्ण सहमतिमा मात्र विवाह गरी समान अधिकार दिलाउने,
- (ग) विवाह पर्यन्त तथा सम्बन्ध विच्छेद पश्चातको अवस्थामा समान अधिकार तथा दायित्व दिलाउने,
- (घ) विवाहको स्थिति जे जस्तो रहेतापनि बालबच्चा सम्बन्धी कुराहरुमा बाबुआमा दुवैलाई समान अधिकार तथा दायित्व दिलाउने, यस कुरामा सदैव बालबालिकाको हितलाई सर्वोपरि ध्यान दिने,
- (ङ) आफ्नो बालबच्चाको संख्या तथा तिनीहरुको जन्मान्तर को सम्बन्धमा स्वतन्त्र एवं जिम्मेवारीपूर्वक निर्णय गर्न पाउने समान अधिकार हुने/दिलाउने तथा ती अधिकारहरु प्रभावकारी ढंगबाट गर्न सक्ने तुल्याउन जो चाहिने जानकारी शिक्षा तथा साधन उपलब्ध गराउने,
- (च) बालबालिकाको संरक्षकत्व, संरक्षण, गुठियारको हैसियत तथा दत्तक ग्रहण गर्ने सम्बन्धमा अथवा कुनै मुलुकको राष्ट्रिय कानूनी व्यवस्थामा यो कुरा लागू रहेछ भने त्यस्ता संस्थाको सम्बन्धमा, महिलालाई पनि समान अधिकार तथा जिम्मेवारी दिलाउने, यस कुरामा सदैव बालबालिकाको हितलाई सर्वोपरि ध्यान दिने,
- (छ) कुनै पनि पारिवारिक नाम, पेशा तथा वृत्ति चयन गर्न पाउने अधिकार लगायत पति वा पत्नीको रूपमा दुवैमा समान वैयक्तिक अधिकार दिलाउने,

(ज) सम्पत्तिको सम्बन्धमा निःशुल्क वा सशुल्क रूपमा स्वामित्व, प्राप्ति, बन्दोवस्त, प्रशासन, उपयोग तथा बेचबिखान गर्न पाउने गरी पति पत्नी दुवैलाई समान अधिकार दिलाउने ।

२. बालकको वैवाहिक वाक्दान र बाल-विवाहको कुनै पनि कानूनी मान्यता हुनेछैन । विवाह गर्ने न्यूनतम उमेर निर्धारण गर्ने कानूनी लगायत सबै आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ र औपचारिक विवाह दर्ता कित्ताबमा विवाह दर्ता गर्न अनिवार्य गरिनेछ ।।रा - १७

१. यस महासन्धिको कार्यान्वयन सम्बन्धी प्रगतिको लेखाजोखा गर्नको लागि यो महासन्धिले व्यवस्था गरेका कुराहरुका सम्बन्धमा उच्च नैतिक मर्यादा तथा क्षमता भएका विशेषज्ञहरु मध्येबाट यो महासन्धि प्रारम्भ हुने वित्तिकै अद्वारजना र यो महासन्धिलाई पैतिसौ पक्ष राष्ट्रले अनुमोदन वा सम्मिलन गरेपछि तेईस जना विशेषज्ञहरु भएको एउटा महिला विरुद्ध भेदभाव उन्मूलन समित्ति (यस पछि समिति भनिएको) गठन गरिने छ । यी विशेषज्ञहरु समानुपातिक भौगोलिक वितरण पध्दति अनुसार तथा भिन्न भिन्न सभ्यताको एवं प्रमुख कानूनी प्रणालीको प्रतिनिधित्व हुने गरी पक्षराष्ट्रहरुले आ-आफ्नो नागरिकहरुबाट निर्वाचित गर्नेछन् र तिनीहरुले व्यक्तिगत हैसियतमा काम गर्नेछन् ।

२. पक्षराष्ट्रहरुबाट मनोनित व्यक्तिहरुको सूचिबाट गोप्य मतदानको तरिकाबाट समितिका सदस्यहरु निर्वाचित हुनेछन् । प्रत्येक पक्षराष्ट्रले आफ्ना नागरिकहरुमध्ये एक जना व्यक्ति मात्र मनोनित गर्न पाउनेछन् ।

३. यो महासन्धि प्रारम्भ भएका मितिले ६ महिना पछि प्रारम्भिक निर्वाचन हुनेछ । प्रत्येक निर्वाचन हुने मितिभन्दा कम्तिमा ३ महिना अगावै संयुक्त राष्ट्र संघको महासचिवले पक्षराष्ट्रहरुलाई आ आफ्नो मनोनयनपत्रहरु दुई महिनाभित्र दाखिला गर्न आह्वान

गर्दै पत्र पठाउनेछन् । महासचिवले प्राप्त मनोनयनहरुको आधार मा मनोनयन गर्ने पक्षराष्ट्रहरुको नाम समेत जनाई वर्णानुक्रम अनुसारको एउटा सूची बनाउनेछन् र सो सूची पक्षराष्ट्रहरुलाई पठाउनेछन् ।

४. समितिका सदस्यहरुको निर्वाचन संयुक्त राष्ट्र संघको प्रधान कार्यालयमा महासचिवले आयोजना गरेको पक्षराष्ट्रहरुको बैठकमा हुनेछ । यस बैठकको लागि दुई तिहाई पक्षराष्ट्रहरुको उपस्थितितिलाई गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ । बैठकमा उपस्थित भई मतदान गर्ने पक्षराष्ट्रहरुका प्रतिनिधिहरुको स्पष्ट बहुमत प्राप्त गरी सबै भन्दा बढी मत प्राप्त गर्ने त्यस्ता मनोनित व्यक्तिहरु नै समितिको सदस्यमा निर्वाचित भएको मानिनेछ ।

५. समितिका सदस्यहरु चार वर्षको अवधिका लागि निर्वाचित हुनेछन् । पहिलो निर्वाचनमा निर्वाचित सदस्यहरु मध्ये नौ जनाको पदावधि दुईवर्षमा समाप्त हुनेछ । पहिलो निर्वाचन भएको लगत्तैपछि समितिका अध्यक्षले त्यस्ता नौ जना सदस्यहरुको नाम गोला प्रथाद्वारा छुट्याउने छन् ।

६. समितिको पाँच जना अतिरिक्त सदस्यहरुको निर्वाचन पैतिसौ अनुमोदन वा सम्मिलन प्राप्त भएपछि यसै धाराको प्रकरण २, ३ र ४ मा भएका व्यवस्थाहरु अनुसार गरिनेछ । यस पटक निर्वाचित अतिरिक्त सदस्यहरुमध्ये दुई जना सदस्यहरुको पदावधि दुईवर्ष पूरा भएपछि समाप्त हुनेछ । त्यस्ता दुई जना सदस्यहरुको नाम समितिका अध्यक्षले गोला प्रथाद्वारा छाने बमोजिम हुनेछ ।

७. बीचमा पर्न आउने रिक्त पदको पूर्ति गर्दा जुन पक्षराष्ट्रको विशेषज्ञले सो समितिको सदस्यताको रिक्तता सिर्जना गरेको हो सोही पक्षराष्ट्रले समितिको स्वीकृति प्राप्त गरी आफ्ना नागरिकहरु मध्येबाट अर्को विशेषज्ञ नियुक्त गर्नेछ ।

८. समितिका सदस्यहरुले समितिको कामको महत्वलाई ध्यानमा राखी महासभाले निर्धारण गरिदिए बमोजिमको शर्त तथा व्यवस्था अनुसार महासभाबाट स्वीकृत भए बमोजिम संयुक्त राष्ट्र संघको श्रोतबाट पारिश्रमिक प्राप्त गर्नेछन् ।

९. यस महासन्धि अनुसार समितिले गर्नु पर्ने कामको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि संयुक्त राष्ट्र संघको महासचिवले आवश्यक कर्मचारी र सुविधाहरु उपलब्ध गराउनेछन्

धारा - १८

१. पक्षराष्ट्रहरुले यो महासन्धिका व्यवस्थाहरुको कार्यान्वयनको लागि अपनाइएका व्यवस्थापकीय, न्यायिक, प्रशासकीय तथा अन्य कदमहरु सम्बन्धी तथा यस सम्बन्धमा भएका प्रगति बारेको प्रतिवेदन समितिको विचाराधिन अवधिमा संयुक्त राष्ट्र संघको महासचिव समक्ष पेश गर्ने कबूल गर्दछन्:-

(क) सम्बन्धित राष्ट्रको हकमा प्रारम्भ भएको मितिले एक वर्ष भित्र,

(ख) तत्पश्चात कम्तिमा प्रत्येक चारवर्षमा तथा समितिले अनुरोध गरेको समयमा ।

२. प्रतिवेदनमा यो महासन्धिका दायित्वहरु पूरा गर्नमा व्यवधान पार्ने तत्वहरु तथा अवरोधहरु समेत उल्लेख गर्न सकिनेछ ।

धारा - १९

१. समितिले आफ्नो कार्यविधि सम्बन्धी नियमहरु आफैं निर्धारण गर्नेछ ।

२. समितिले दुईवर्षको पदावधिको लागि आफ्ना पदाधिकारीहरु आफैं छान्नेछ ।

धारा - २०

१. यस महासन्धिको धारा - १८ अनुसार पेश गरिएका प्रतिवेदनहरु माथि विचार विमर्श गर्नकोलागि समितिको बैठक प्रत्येक वर्ष सामान्यतः वढीमा दुई हप्ताको लागि बस्नेछ ।

२. समितिको बैठक सामान्यतः संयुक्त राष्ट्र संघको प्रधान कार्यालयमा वा समितिले निर्धारण गरेको अन्य कुनै उपयुक्त ठाउँमा बस्नेछ ।

धारा - २१

१. समितिले आफूले गरेको कामको सम्बन्धमा प्रत्येक वर्ष आर्थिक तथा सामाजिक परिषद मार्फत संयुक्त राष्ट्र संघको महासभामा प्रतिवेदन पेश गर्नेछ र पक्षराष्ट्रहरुबाट प्राप्त प्रतिवेदनहरु तथा जानकारीहरुको सम्बन्धमा गरिएको जाँचबुझको आधारमा समितिले आफ्नो सुझाव तथा साधारण सिफारिशहरु गर्नसक्नेछ । यस्ता सुझावहरु तथा साधारण सिफारिश र त्यसको सम्बन्धमा पक्षराष्ट्रहरुबाट कुनै टीकाटिप्पणी प्राप्त भएको भए सो समेत समितिको प्रतिवेदनमा संलग्न गरिनेछ ।

२. संयुक्त राष्ट्र संघको महासचिवले समितिको प्रतिवेदन जानकारीको लागि महिलाको स्थिति सम्बन्धी आयोग समक्ष पठाउनेछन् ।

धारा - २२

विशिष्टकृत संस्थाहरुको कार्यक्षेत्रभिन्न पर्न आउने यस महासन्धिको व्यवस्थाहरुको कार्यान्वयनको सम्बन्धमा विचार विमर्श गरिंदा तिनीहरुको पनि प्रतिनिधित्व गर्न पाउने अधिकार हुनेछ । समितिले ती विशिष्टकृत संस्थाहरुको कार्यक्षेत्रभिन्न पर्न आउने कुराहरुका सम्बन्धमा महासन्धिको कार्यान्वयन बारेमा प्रतिवेदन पेश गर्न

तिनीहरुलाई आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

धारा - २३

यस महासन्धिमा उल्लेखित कुनै कुराले पनि पुरुष तथा महिलाको बीचमा समानता कायम गर्नको लागि बढी सहायक हुने देहायका लिखतमा परेका कुनैपनि व्यवस्थामा असर पार्ने छैन :-

(क) कुनै पक्षराष्ट्रको कानूनमा रहेका, वा,

(ख) सो राष्ट्रका सम्बन्धमा लागू रहेका अन्य कुनै अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि, सन्धि वा सम्झौतामा रहेका ।

धारा - २४

यस महासन्धिद्वारा मान्यता प्रदान गरिएका अधिकारहरुको पूर्ण प्राप्तिकोलागि लक्षित समस्त आवश्यक कार्यहरु राष्ट्रिय तहमा कार्यान्वयन गर्न पक्षराष्ट्रहरु कबूल गर्दछन् ।

धारा - २५

१. यो महासन्धि सबै राष्ट्रहरुबाट हस्ताक्षर हुनकोलागि खुला रहनेछ ।

२. यो महासन्धिको निक्षेपकको रूपमा संयुक्त राष्ट्र संघका महासचिवलाई तोकिएको छ ।

३. यो महासन्धिलाई अनुमोदन गर्नु पर्नेछ । अनुमोदनका लिखतहरु संयुक्त राष्ट्र संघका महासचिव समक्ष दाखिल गर्नु पर्नेछ ।

४. यो महासन्धि कुनै पनि राष्ट्रद्वारा सम्मिलनको लागि खुला रहनेछ । सम्मिलन सम्बन्धी लिखत संयुक्त राष्ट्र संघका महासचिव समक्ष दाखिला गरिएपछि सो राष्ट्र सम्मिलित भएको मानिनेछ ।

धारा - २६

२२ ।

१. यस महासन्धिमा संशोधन गर्नको लागि कुनै पनि पक्षराष्ट्रले कुनै पनि समयमा संयुक्त राष्ट्र संघका महासचिवलाई सम्बोधन गरी लिखित सूचना दिएर अनुरोध गर्न सक्नेछ ।

२. यस प्रकारको अनुरोध भएकोमा के कस्तो कारवाही गर्ने भन्ने कुरा संयुक्त राष्ट्र संघको महासभाले निर्णय गरे बमोजिम हुनेछ ।

धारा - २७

१. यस महासन्धिको अनुमोदन वा सम्मिलन गर्न बीसौं लिखत संयुक्त राष्ट्र संघको महासचिवकहाँ दाखिला भएको मितिले तीसौं दिनदेखि यो महासन्धि लागू हुनेछ ।

२. यस महासन्धिको अनुमोदन वा सम्मिलन गर्ने बीसौं लिखत दाखिल भैसकेपछि यस्को अनुमोदन वा सम्मिलन गर्ने अन्य प्रत्येक राष्ट्रको हकमा सो राष्ट्रले आफ्नो अनुमोदन वा सम्मिलनको लिखत दाखिला गरेको मितिले तीसौं दिनदेखि प्रारम्भ हुनेछ ।

धारा - २८

१. अनुमोदन वा सम्मिलन गर्दाका अवस्थामा कुनै राष्ट्रले यस महासन्धिको सम्बन्धमा आफ्नो आरक्षण राख्ने भएमा त्यस्तो आरक्षण सम्बन्धी लिखत संयुक्त राष्ट्र संघका महासचिव समक्ष दाखिला गर्नेछन् र त्यस्तो लिखतको व्यहोरा निजले सबै राष्ट्रहरूलाई उपलब्ध गराउने छन् ।

२. यस महासन्धिको उद्देश्य तथा प्रयोजनसँग मेल नखाने आरक्षणलाई अनुमति दिईने छैन।

३. आरक्षणलाई फिर्ता लिइने भएमा संयुक्त राष्ट्र संघका महासचिवलाई तत्सम्बन्धी सूचना दिई आरक्षण फिर्ता लिन सकिनेछ । निजले उक्त कुराको सूचना सबै राष्ट्रहरूलाई दिने

छन् । यस प्रकारको सूचना महासचिवलाई प्राप्त भएको मितिदेखि कृयाशील हुनेछ ।

धारा - २९

१. यस महासन्धिको व्याख्या वा प्रयोगको सम्बन्धमा कुनै दुई वा बढी पक्षराष्ट्रहरूकाबीच उठेको कुनै विवाद आपसी वार्तालापबाट समाधान हुन नसकेमा तिनीहरूमध्ये कसैको अनुरोध भएमा मध्यस्थताको लागि पेश गरिनेछ । मध्यस्थताको लागि अनुरोध भएको मितिले छ महिनाभित्रसम्म पनि मध्यस्थताको संगठन वारेमा पक्षहरू मन्जुर हुन नसकेमा त्यस्ता पक्षहरू मध्ये कुनै एक पक्षले सो विवाद अन्तर्राष्ट्रिय न्यायालयमा सो न्यायालयको कानून अनुसार दरखास्त दिई पेश गर्न सक्नेछ ।

२. यो महासन्धिमा हस्ताक्षर वा अनुमोदन गर्दाको वा सम्मिलन गर्दाको अवस्थामा प्रत्येक पक्षराष्ट्रले यो धाराको प्रकरण १ बाट आफू आवध्द छैन भन्ने कुराको घोषणा गर्न सक्नेछ । यस प्रकरणको आरक्षण राख्ने पक्षराष्ट्रसंग सो प्रकरणमा लेखिएका कुराको सम्बन्धमा अरु पक्षराष्ट्रहरू आवध्द हुने छैनन् ।

३. यस धाराको प्रकरण २ अनुसार आरक्षण राख्ने कुनै पक्षराष्ट्रले त्यस्तो आरक्षण संयुक्त राष्ट्रसंघको महासचिवलाई सूचना दिई कुनै पनि बखतमा फिर्ता लिन सक्नेछ ।

धारा - ३०

यो महासन्धिको अरबी, चिनीयाँ, अंग्रेजी, फ्रान्सेली, रसियाली र स्पेनी भाषाका मूल प्रतिहरू समान रूपमा आधिकारिक मानिनेछन् र ती प्रतिहरू संयुक्त राष्ट्र संघका महासचिवको जिम्मामा राखिनेछन् । यस कुराको साक्षीको रूपमा अधिकार प्राप्त तलका हस्ताक्षरकर्ताहरूले यस महासन्धिमा हस्ताक्षर गरेका छन् ।